

[Kjær Rasmussen.]

to parter stadig lader os andre forstå, at kun de kan løse ligelønsproblemerne, hvad de altså har vist at de ikke kan.

En første forudsætning for, at snakken om ligeløn kan blive realistisk, er, at LO opgiver sin samarbejdspolitik. Man må høre op med at lytte til borgerlige økonomers snak om, at samfundet — og det er underforstået kapitalisterne — kun kan bære den og den lønstigning, for man bør dog lægge mærke til, at disse borgerlige økonomer arbejder på grundlag af den eksisterende tilstand uden at tage hensyn til det retfærdige eller eventuelt ikke retfærdige i, at profitterne er urørlige. Dette er synspunkter, som en kampberedt fagbevægelse aldrig ville godtage. I en fagbevægelse af den art ville man vide, at det ikke drejer sig om at slå om de smuler, andre kaster for én, men om at slå for at sikre arbejderne en stigende andel i virksomhedernes afkast. Det er her, man bør sætte ind, for så kan man nemlig også komme ud over den gamle problematik, der hedder lige løn for kvinder og mænd for lige arbejde. Det er, som om diskussionen på dette grundlag hele tiden løber af sporet, og forståeligt nok, for hvilke mænd skal man sammenligne f. eks. kvinderne i beklædningsindustrien med? Det er ikke let at finde tilsvarende grupper dér, der findes ikke rigtig noget sammenligningsgrundlag. Så er det åbenbart, at man opgiver og siger: ja men det her kan vi ikke komme videre med.

Nogle stadier på ligelønsens vej er derfor, at man fra fagbevægelsens side hører op med at lytte til borgerlige økonomer, og at man fra fagbevægelsens side interesserer sig mere for at sikre arbejderne andel i virksomhedernes afkast. Eller man kan sige det på en anden måde: fagbevægelsen må igen blive en kamporganisation, der f. eks. også er villig til at bryde en lanse for ligelønsprincippets gennemførelse.

Men nu prøver fru Gunhild Due så folkettinget, og hun har sikkert allerede hørt alle de udtrådte bekymringer fra tidligere ordføreres side. Jeg skal da ikke nægte, at vi nok synes, at fru Gunhild Due er meget beskeden, når hun foreslår 1976 som det år, hvor ligelønnen skal være gennemført. Vi mener, at det kan ske før, hvis arbejderne egne organisationsledere

virkelig vil sætte noget ind, eller hvis de menige medlemmer vil slå i disken, så det kan høres. Dette her går nemlig ikke uden. Men i øvrigt vil jeg da sige til slut, at VS tilslutter sig det ligelønsprincip, som er grundlaget for SFs forslag, og vi vil også med interesse afvente, hvad der kan komme ud af udvalgsforhandlingerne.

Hanne Reintoft: Man ved næsten ikke, om man skal le eller græde, når man hører de borgerlige ordførere stå her og sige, at det er problemer, der skal løses af arbejdsmarkedets parter. Vi er i en overenskomstsituation, hvor det ganske klart er sagt fra alle regeringspartierne og fra regeringen, at hvis ikke man fra den ene side af arbejdsmarkedets parter makkede ret og erklærede sig tilfreds med det, regeringen stak af, så blandede man sig. Mon man egentlig ikke i denne debat skulle lade disse principper ligge? Man har jo ikke et øjeblik drømt om at følge dem?

Når det er sagt, så lad mig sige, at lige løn for mænd og kvinder — eller rettere sagt, for det er det rigtige problem: lige løn for lige arbejde — skulle være en absolut og indiskutabel ret for alle, og inden for visse områder, bl. a. for tjenestemændene, er det da også gennemført. Nu er det ikke så mærkeligt i vores samfund, at det først er sket for de grupper. Ud over de mange lavtlønnede tjenestemænd findes der også i denne gruppe privilegerede grupper, der har haft kræfter til inden for deres område at afskaffe diskrimineringen og indføre den selvfølgeligelige ligeløn. Anderledes har det ligget med kvinderne i timelønsområdet. Som de skiftende regeringers lønudhulingspolitik har været, har kvinderne i stigende grad måttet på arbejdsmarkedet. Dog vil jeg sige, at hele diskussionen om, hvorvidt kvinden skal være hjemme eller ude, er lidt akademisk for arbejderkvindens vedkommende; hun har nemlig altid måttet ud, evig og altid, lige så længe det kapitalistiske samfund har bestået.

Danmark er for øjeblikket på grund af vores høje skatter og afgifter, på grund af vores inflation og på grund af vores tårn-høje huslejer i den situation, at det er et af de vestlige lande, der har flest udearbejdende kvinder. De har været gavnlige i industrien; de kan simpelt hen ikke undværes,